

Bruxelles, 20.5.2020.
COM(2020) 556 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

Slovačka

**Izvešće pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju
Europske unije**

IZVJEŠĆE KOMISIJE

Slovačka

Izvješće pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

1. UVOD

Komisija je 20. ožujka 2020. donijela Komunikaciju o aktivaciji opće klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu. Klauzulom, kako je utvrđena u članku 5. stavku 1., članku 6. stavku 3., članku 9. stavku 1. i članku 10. stavku 3. Uredbe (EZ) 1466/97 te članku 3. stavku 5. i članku 5. stavku 2. Uredbe (EZ) 1467/97, olakšava se koordinacija proračunskih politika u vremenima ozbiljnog gospodarskog pada. Komisija je u Komunikaciji Vijeću iznijela stajalište da trenutni uvjeti dopuštaju aktivaciju te klauzule zbog očekivanog ozbiljnog gospodarskog pada prouzročenog pandemijom bolesti COVID-19. Ministri financija država članica složili su se 23. ožujka 2020. s Komisijinom procjenom. Aktivacijom opće klauzule o odstupanju dopušta se privremeno odstupanje od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju, pod uvjetom da se time srednjoročno ne ugrozi fiskalna održivost. Vijeće na preporuku Komisije može za korektivni dio donijeti i odluku o usvajanju revidirane fiskalne putanje. Aktivacijom opće klauzule o odstupanju ne obustavljaju se postupci u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, nego se državama članicama omogućuje da odstupe od proračunskih zahtjeva koji bi se obično primjenjivali, a Komisiji i Vijeću da u okviru Pakta poduzmu potrebne mjere za koordinaciju politika.

Iz podataka koje su slovačka nadležna tijela dostavila 14. travnja 2020. i koje je naknadno potvrdio Eurostat¹ vidljivo je da je u 2019. deficit opće države u Slovačkoj dosegnuo 1,3 % BDP-a, dok je bruto dug opće države iznosio 48 % BDP-a. Prema dopisu slovačkih nadležnih tijela Komisiji od 11. svibnja Slovačka u 2020. planira deficit od 8,4 %² BDP-a i dug od 61,2 % BDP-a.

Planirani deficit za 2020. je *prima facie* dokaz o postojanju prekomjernog deficita kako je definiran u Paktu o stabilnosti i rastu.

Komisija je stoga pripremila ovo izvješće u kojem se analizira usklađenost Slovačke s kriterijima deficita iz Ugovora. Kriterij duga može se smatrati ispunjenim jer je udio duga u 2019. bio ispod referentne vrijednosti iz Ugovora od 60 % BDP-a. Uzela je u obzir sve relevantne čimbenike i snažan gospodarski udar zbog pandemije bolesti COVID-19

---

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

² Program stabilnosti službeno je podnesen 18. svibnja.

Tablica 1. Deficit i dug opće države (% BDP-a)

		2016.	2017.	2018.	2019.	2020. KOM	2021. KOM
Kriterij deficita	Saldo opće države	-2,5	-1,0	-1,0	-1,3	-8,5	-4,2
Kriterij duga	Bruto dug opće države	52,0	51,3	49,4	48,0	59,5	59,9

Izvor: Eurostat, Komisijina proljetna prognoza 2020.

2. KRITERIJ DEFICITA

Prema dopisu slovačkih nadležnih tijela Komisiji od 11. svibnja predviđa se da će deficit opće države u Slovačkoj u 2020. dosegnuti 8,4 % BDP-a, što je iznad, a ne blizu referentne vrijednosti od 3 % BDP-a iz Ugovora. Povećanje deficita odražava planirani poticaj od 2,5 % BDP-a i učinke gospodarskog smanjenja.

Planirano prekoračenje referentne vrijednosti iz Ugovora u 2020. iznimno je jer je posljedica snažnog gospodarskog pada. Uzimajući u obzir utjecaj pandemije bolesti COVID-19, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2020. predviđa se smanjenje realnog BDP-a u 2020. za 6,7 %.

Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2020. planirano prekoračenje referentne vrijednosti iz Ugovora nije privremeno i predviđa se da će deficit opće države u 2021. biti iznad 3 % BDP-a.

Ukratko, planirani deficit za 2020. nije blizu referentne vrijednosti od 3 % BDP-a iz Ugovora, nego iznad nje. Planirano prekoračenje smatra se iznimnim, ali ne i privremenim, kako je definirano u Ugovoru i Paktu o stabilnosti i rastu. Stoga analiza upućuje na zaključak da *prima facie* kriterij deficita za potrebe Ugovora i Uredbe (EZ) br. 1467/97 nije ispunjen.

3. RELEVANTNI ČIMBENICI

U članku 126. stavku 3. Ugovora propisano je da Komisija mora pripremiti izvješće ako država članica ne ispunjava zahtjeve na temelju jednog ili oba navedena kriterija. U tom izvješću Komisija „vodi računa o tome je li državni deficit veći od državnih investicijskih izdataka i uzima u obzir sve ostale odgovarajuće čimbenike, uključujući srednjoročni gospodarski i proračunski položaj države članice”.

Ti se čimbenici dodatno pojašnjavaju u članku 2. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 1467/97, u kojem je također propisano da Komisija mora s dužnom pažnjom razmotriti „sve druge čimbenike, koji su po mišljenju predmetne države članice relevantni, kako bi sveobuhvatno procijenila ispunjavanje kriterija deficita i duga, a koje je država članica predložila Vijeću i Komisiji”.

Glavni dodatni čimbenik koji treba uzeti u obzir u aktualnoj situaciji u 2020. gospodarske su posljedice pandemije bolesti COVID-19, što znatno utječe na proračunsko stanje i zbog čega su izgledi vrlo neizvjesni. Zbog pandemije je aktivirana i opća klauzula o odstupanju.

3.1. Pandemija bolesti COVID-19

Pandemija bolesti COVID-19 uzrokovala je snažan gospodarski udar čije se znatne negativne posljedice osjećaju u cijeloj Europskoj uniji. Posljedice na rast BDP-a ovisit će o trajanju pandemije i mjera koje se poduzimaju na nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini da bi se usporilo širenje bolesti, zaštitili proizvodni kapaciteti i podržala ukupna potražnja. Države članice već su donijele ili su u postupku donošenja proračunskih mjera za povećanje kapaciteta zdravstvenih sustava i pružanje pomoći građanima i sektorima koji su posebno pogođeni. Donesene su i brojne mjere potpore za likvidnost i druga jamstva. Nadležna statistička tijela trebaju na temelju detaljnijih informacija ispitati imaju li te mjere neposredan učinak na saldo opće države. Te će mjere zajedno sa smanjenjem gospodarske aktivnosti pridonijeti velikom povećanju stanja državnog deficita i duga.

3.2. Srednjoročno gospodarsko stanje

Gospodarski rast dosegno je 2,3 % u 2019., uglavnom zbog snažne domaće potražnje u Slovačkoj. Međutim, zbog pandemije bolesti COVID-19 u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2020. predviđa se pad BDP-a za 6,7 % u 2020., što je uzrokovano poremećajima u gospodarskoj aktivnosti zbog mjera ograničavanja kretanja i nezabilježenog pada vanjske potražnje. Predviđa se da će privatna potrošnja biti teško pogođena zbog povećanja nezaposlenosti, naglog pada rasta plaća i slabog povjerenja potrošača. Očekuje se i snažan pad ulaganja u 2020. jer raste nesigurnost, a očekivana niža potražnja vjerojatno će utjecati na investicijske planove poduzeća. U prvoj polovini 2020. očekuje se veliko smanjenje outputa, a zatim od trećeg tromjesečja njegov postupni oporavak. To je olakotni čimbenik u procjeni usklađenosti Slovačke s kriterijem deficita u 2020. Usto, srednjoročni gospodarski izgledi vrlo su nepouzdati zbog trajanja pandemije i njezinih gospodarskih posljedica.

3.3. Srednjoročno stanje proračuna

Slovačkoj je 13. srpnja 2018. preporučeno da stopa nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda u 2019. ne premaši 4,6 % („referentno mjerilo za rashode”), što odgovara godišnjoj strukturnoj prilagodbi od 0,3 % BDP-a³. Ukupna ocjena upućuje na značajno odstupanje od preporučenog kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja u 2019. Slična procjena dobivena je razmatranjem 2018. i 2019. kad se zajedno uzmu u obzir.

Tijekom 2019. Slovačka je donijela nekoliko mjera kojima je dodatno ugrozila fiskalnu poziciju (posebno u pogledu mirovina).

U dopisu koji su slovačka nadležna tijela poslala Komisiji 11. svibnja pružaju se informacije o velikim novim rashodima za suzbijanje pandemije i potporu gospodarstvu. Fiskalne mjere koje je dosad donijela vlada često nemaju jasno ograničenje trajanja. U dopisu koji su slovačka nadležna tijela poslala Komisiji 11. svibnja procjenjuje se da će proračunski učinak tih izravnih mjera potpore u 2020. iznositi 2,5 % BDP-a. Srednjoročni fiskalni izgledi i dalje su vrlo neizvjesni.

3.4. Srednjoročno stanje državnog duga

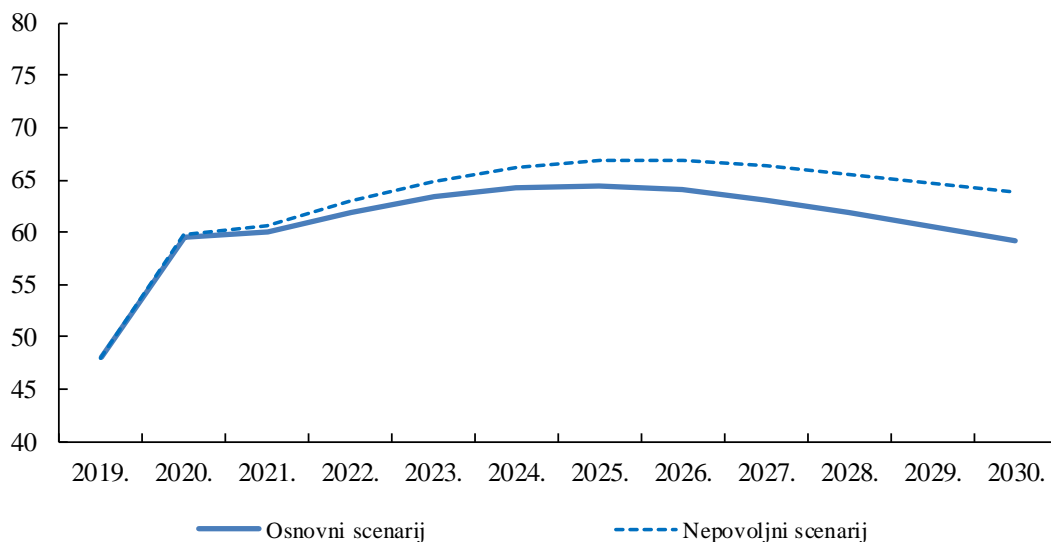
Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2020. očekuje se rast duga opće države sa 48,0 % BDP-a u 2019. na 59,5 % BDP-a u 2020.

---

³ Preporuka Vijeća od 13. srpnja 2018. o Nacionalnom programu reformi Slovenije za 2018. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2018. (SL C 320, 10.9.2018., str. 107.).

Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2020. ažurirana je analiza održivosti duga. Općenito, procjena održivosti duga upućuje na to da je stanje duga, bez obzira na rizike, i dalje održivo u srednjoročnom razdoblju, među ostalim i zbog brojnih olakotnih čimbenika (uključujući profil duga). Konkretno, iako se zbog krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 stanje državnog duga pogoršalo, udio duga u osnovnom scenariju trebao bi u srednjoročnom razdoblju biti održiv (opadajući)⁴.

Grafikon 1.: Dug opće države (% BDP-a)

Izvor: službe Komisije

3.5. Ostali čimbenici koje je dostavila država članica

Slovačka nadležna tijela dostavila su 11. svibnja 2020. dopis s relevantnim čimbenicima u skladu s člankom 2. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 1467/97. U analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima ti ključni čimbenici koje su dostavila nadležna tijela već su u velikoj mjeri uzeti u obzir.

4. ZAKLJUČCI

Prema dopisu slovačkih nadležnih tijela Komisiji od 11. svibnja planira se da se deficit opće države u Slovačkoj u 2020. poveća na 8,4 % BDP-a, što je iznad, a ne blizu referentne vrijednosti od 3 % BDP-a iz Ugovora. Planirano prekoračenje referentne vrijednosti smatra se iznimnim, ali ne i privremenim.

⁴ Osnovni scenarij temelji se na Komisijinoj proljetnoj prognozi 2020. Pretpostavlja se da će nakon 2021. doći do postupne prilagodbe fiskalne politike u skladu s okvirima EU-a za gospodarsku i fiskalnu koordinaciju i nadzor. Predviđa se rast realnog BDP-a u skladu s takozvanom metodom EPC/OGWG T+10. Konkretno, rast realnog BDP-a potaknut je njegovim potencijalnim rastom i na njega utječe svaka dodatna fiskalna prilagodba koja se razmatra (s pomoću fiskalnog multiplikatora). Pretpostavlja se da će inflacija postupno konvergirati prema 2 %. Pretpostavke kamatnih stopa temelje se na očekivanjima na financijskom tržištu. U negativnom scenariju pretpostavljaju se više kamatne stope (za 500 baznih bodova) i niži rast BDP-a (za -0,5 postotnih bodova) u odnosu na polaznu vrijednost (tijekom cijelog razdoblja projekcije).

U skladu s Ugovorom i Paktom o stabilnosti i rastu u ovom su izvješću ispitani i relevantni čimbenici. Općenito, s obzirom na to da je planirani deficit znatno iznad 3 % BDP-a, a višak nije privremen te uzimajući u obzir sve relevantne čimbenike, analiza upućuje na to da kriterij deficita, kako je definiran u Ugovoru i Uredbi (EZ) br. 1467/1997, nije ispunjen.